

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN. TRIMESTRE
Dins Espanya: una pesseta.

Fora d'Espanya: dues pessetes.

REDACCIÓ: Manacor, Amador, 3.

Palma, sucursal: General Barceló, 1.

Manacor, Ferrer, 3.

ADMINISTRACIÓ: Palma, sucursal: Gral. Barceló, 1.

PUNTOS DE SUSCRIPCIONES

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol, Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Estrella, 6.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernaciones d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a n-es qui s'ho guany

Parla En Revenjoli. Escolta i oireu

Verdane

N'haurem de donar una meyina-va a n-es paperots anticlericals de Mallorca i fora-Mallorca perque no fan tracte bo, son més banyes qu'un forc d'ays, i no baden boca que no amollin mentida o barbadat. Bé mereixen tots calsa d'arena.

I

Carrerans de mentides

No son altra cosa ses embuys que entafira in-Justicia a n-es seus be-roys i papalomeos sobri's Concordat del Papa ab Espanya referent a ses coeses esglasiastiques, dia 7 del corrent Ventassí unes quantes:

Mentida 1.

¿Que s'assignació qu's Estat dona a n-es Seminaris «va aparar a mans des Prelats» (es Bisbes)?—Es fals i mentida. Va a parar directament a n-es Seminaris. Mos pom guardar de mentir ses Nòmives firmides p'es perceptors esglasiastics i rimeses a n-es Ministeri de Gràcia i Justicia.

Mentida 2.

¿Que s'Estat «ha de facilitar palau-suntuosos i cases decamp, biblioteques, mansos i iglesiaris» a n-es Bisbes?—Es fals i mentida que s'Estat fassa res d'axò. Que dig. En J. Moya aont es que s'Estat fassa una tal cosa?—¿Que s'Estat paga's lluguer del palau a n-el Bisbe de Vitoria i a qualcún altre? Conforme! per qu'es? Perque s'Estat ocupá peraltres coeses el palau de tals Bisbes i va privar anys enrera des medis quetenia l'Església de procurarse dits palau-s. ¿Sabieu axò, Sr. J. Moya? Idem per que etzibau tals mentides?—No hu sabieu? Idem per que anau a parlar de lo que no sabeu ni enteneu?—Veyam quina «biblioteca» ni «casa de Camp» ni «manso» ni «iglesiari» hadonat may s'Estat a l'Església des que li ha Concordat?—Vaja, homo, confoneume! desmentium!

Mentida 3.

Que «hi ha que comprar a n-es Bisbes «ab diners contants i sonants» «ses gràcies que l'apòstol St. Pau se negà indignat a tremetre per vil preu a Simó Mag»? Es fals i mentida, es una calumnia infame que Bisbes venguen cap «gràcia» de l'Esperit Sant; es fals i mentida, es una infame calumnia que l'Església ni seu Ministro fassen res d'axò; i, si qualcún e-hu fés, incurria en ses peies més grosses que fulmina l'Església contra tal crim. Es fals i mentida que St. Pau fés a n-En Simó Mag res de lo que li atribueix in-Justicia. Si va esser St. Pere que hu va fer!

Mentida 4.

¿Que D.ª Elisabet II «regalà cincuenta milions, anyals a Pio IX»?—Es fals i mentida que aquella reyna fés mai tal regal a n-aquell Papa ni a cap altre. Es fals i mentida que, segons es Concordat, s'Estat doni cincuenta milions a l'Església. Aont consta que D.ª Elisabet II ni s'Estat hajen fet mai una tal cosa?—Vaja, provauho, Sr. J. Moya, ab sa Gaceta de Madrid ab sa mà, aont se publiquen ses cantidats que paga s'Estat!

Mentida 5.

¿Que's Bisbes son tramudats d'una Seu a un'altra «tres, quatre, cinc vegades»? Es fals i mentida que succeeix res d'axò; i, si no, que anomèn pessa En J. Moya! que diga quins Bisbes d'Espanya les han tramudats «tres, quatre i cinc vegades!—Venguin noms, senyoret! Dels Bisbes que noltros hem coneixuts, porem dir que: a D. Mateu Jaume, no'l tramudaren més qu'una vegada de Manorca a Mallorca; D. Miguel Salvà, cap vegada (el feren tot d'una de Mallorca, i s'hi morí); D. Bernat Nadal va esser lo metex, just de Mallorca; el Bisbe Mercader, de Menorca, le metex; el Bisbe Comes, de Menorca, just una vegada, de Menorca a Terol; el Bisbe Castellote, de Menorca, el tramudaren dues vegades, a Jaen i a Sevilla; D. Juan Maura, cap vegada, sempre va esser d'Oriola; el bisbe Català, de Barcelona, just una vegada; el Bisbe Morgades, de Barcelona, just una vegada; el Bisbe Cardenal Cassanyes, just una vegada; el bisbe Sivilla, de Girona, cap vegada; D. Pere Casas Souto, de Placencia, cap vagada; D. Jacinto M. Cervera, de Mallorca, just una vegada de Tenerife a Mallorca; el Bisbe de Tortosa actual (Rocamora) fa més de vint anys que hu es, i no l'han tramutat mai; el Dr. Torres, de Vich, cap vegada, el bisbe actual de Mallorca, cap vegada, etc. etc.—Bé se veu que En J. Moya no'n paga consum de ses mestides; s'hi miraria més en so dirne.

Mentida 6.

¿Vol dir «no hi ha diòcesi que no estiga vacant ordinariament un parey d'anys», en morirse'l Bisbe?—Aont e-hu heu trobat, Sr. J. Moya? Es completament fals que ses «vacants» des Bisbes «ordinariament» durin «un parey d'anys»; i, si no citau casos! ¡fets, homo, no paraules!—Si s'inmensa majoria de vegades no duren un any tals «vacants». Sensa anar més lluny, a Mallorca D. Mateu Jaume se morí dins es janer de 1886, i es seu successor, el Bisbe Cervera feu sa seu entrada sa primeria des setembre des metex any; el bisbe Cervera se morí dia 14 de novembre de 1897, i el Bisbe actual prengué possessori dia 25 de

juni de 1898. Ab ses altres «vacants» succeeix, poc sà poc llà, lo metex.

Mentida 7.

¿Que s'assignació del Bisbe mort, des temps que hi ha haguda sa «vacant», la percepció es Diòcesi, i se repartex, trets certs llyats, entre'l Bisbe novell i es Seminari?—Això, Sr. J. Moya, deys que «constituex un verdader delicte»?—Es vostro nas!—Que hi ha de lletx ni d'injust que's Seminaris, que tenen unes assignacions tan miserables, d'entant entant tenguen aquixa mica d'alegració?—A n-e quins establiments d'ensenyança superior se donen uns sous tan mesquins com a n-es catedràtiques des Seminaris? I tot per lo curta qu'es s'assignació de s'Estat. Que hi ha de lletx ni d'injust que'l Bisbe novell, que ha de fer sempre gran llyat per entrar a sa Diòcesis, que s'ha d'armar d'una partida de coses que's seu nou estat reclama, qu'ha de quedar bé ab molts de pobres i ha d'alegrar aquex i aquex altre, que té de lletx ni d'injust que perceba aquixa alegració pelsa seu entrada?—No la tenien, pero més grossa, es Bisbes abans de s'Estat prendre's bens de l'Església?—Que no hubeu, Sr. Jimenez Moya, lo d'ets «polis y vacants»?—Vol dir s'Estat s'havia d'apoderar de tot allò, i no rescabalar en res ni per res es Bisbes? Aont es sa justicia?

Mentida 8.

¿Que «sa diòcesi de Calahorra fa desset anys qu'està vacant»? Es fals i mentida. ¡I dont vos ho heu tret, Sr. J. Moya, qu'està vacant tal diòcesi? Però, homo, si hi ha haguts Bisbes continuament, tret de ses curtes vacants per mort o trasllació!—Si el Bisbe de Calahorra va esser ara durant es setembre derrera a n-es Congrés Apologètic de Vich, aont tirà un discurs de dues hores!—I vos dir que sa diòcesi està vacant?—I llavó vos quexareu si vos diuen mentider!—Si hu sou més que ses mentides! Per lo metex axò que vos metjencau que a tal diòcesi e-hi ha de d'haver «depositades 425.000 pessetes» p'el Bisbe novell que hi vaja, es una solemnissima falsoitat vostra, jo gran mentider!

Mentida 9.

¿Que lo que seguex pagant s'Estat per s'assignació de Dignitats, Canonies, parròquies i demés beneficis vacants, «puja a deu milions de pessetes cad'any»?—Deu milions de pessetes?—Deu milions de raves torts!—Qu'han produït tal vacants a Mallorca durant 1910? No hi ha haguda més vacant que la del M. I. Sr. D. Lloatóxim Dameto, Capiscol de la Seu, que s'mori la primeria de juny, i va quedar proveida tal Dignitat la primeria de juriol?—Un més tot en gros!—I l'any 1909 quines vacants d'aquestes

e-hi va haver més que sa del M. I. Señor D. Bartomeu Castell, mort la darrera de matx, i que's proveï la darrera d'agost següent?—Tres mesos! Si anàvem a mirar els altres anys i ses altres diòcesis, trobariem una cosa per l'estil. De manera que vé a esser una misèria axò de ses vacants!—I lo poc qu'es gaudeix que's destina?—Per atendre a n-es gast i llyat extraordinari i imprevist de ses esglésies i clero i a ses necessitats greus i urgents de sa Diòcesi, segons estableix es Concordat. I si n'hi ha de necessitats dins una diòcesis! Quantes de teulades d'església o voltes o fàtades o sacristies s'en van per avall i vicaries que cauen; i es vicaris no tenen casi per menjar, i es poble no dona una creu per que no pot o no vol, y tot se feria un claper, si el Bisbe ab aquest fondo de reserva no tapás aquells forats, esquexos o minyes!—I que s'hi veuen d'apurats es Bisbes per porer atendre a totes ses necessitats imperioses i urgents que sa Diòcesi los presenta!

Mentida 10.

¿Que's Bisbes «retenen», sense «justificar» es seu destí, cinc cents noranta milions de pessetes?—Ment tal alta com es in-Justicia dient axò!—Es fals i mentida que's Bisbes retenguen axò!—Com sap es paperot lerrouxista lo que produix ni ha produït mai axò de ses vacants? Sense sebreu, afica bolenga, mentint de sa manera més descarada. Ah miseria!

Mentida 11.

¿Que «ses provisions de Dignitats, prebendes, beneficis simples i parròquies estan generalment en mans des Bisbes»?—Es completament fals. Ses parròquies les proveex sempre de Rector es Govern; en quant a Dignitats, Canonies i Beneficis Reials, que diuen: ses pesses de gràcia les proveex una negada es Govern, i s'altra vegada el Bisbe; ses d'oposició, va per vot des Capitols de canonges i el Bisbe; ses vacants per trasllació les proveex sempre es Govern; es Degà de ses Seus l'anomena sempre es Govern. Prova d'axò: sa Gaceta de Madrid aont se publiquen totes aquexes provisions que fa es Govern. I En J. Moya diu que son es Bisbes que les fan totes «generalment»!—Axí metek se necessita molta de barra per faltar a sa veritat d'una manera tan desenfreida!

Que's «fondos de reserva» se'n van dins «ses butxaques des Bisbes»?—Mentida, més que mentida! calumnia, més que calumnia, Sr. J. Moya!—Falta a sa veritat de sa manera més indigna!—Ja hu hem vist per que servexen, «es fondos de reserva»!

Mentida 12.

Que's Bisbes «no convoquen oposicions de Rector» perque, no ha-

venthi Rectors a ses parròquies, es Bisbes se queden ab casi la mitat de ses rendes assignades a n-es presupost?

¡Es fals de tota falsedad! ¡es una infame calumnia es dir axò, Sra. *injusticia!* Si, es fals i mentida que cap Bisbe fassa ni haja fet may una tal cosa.—I per fer mostrar sa filassa una vegada més a n-En Jimenez Moya, el desafiam desde ara a que ell depositi en mans del Sr. Batle de Manacor 500 pessetes, i es nostre Director en depositarà altres 500 en mans dels senyor Batle; i es dia que vulga En J. Moya, anirà ell ab so nostre Director i dos testimonis i un Notari a sa Sucursal des Banc d'Espanya de Palma i a s'Habilitat des Clero, a veure si's Banc de part des Govern entrega a s'Habilitat major cantitat que sa que s'Habilitat entrega, su manho tot, a cada un des particips des presupost església de Mallorca, axò es, si ets Ecònoms reben un cèntim manco de lo que dona per ells s'Estat, fora sa mica de s'Habilitat, i que vaja a parar a sa «butxaca del Bisbe». Si es axi com diu En Jimenez Moya, ell axecará ses mil pessetes; si es axi com diu En Revenjoli, ses mil pessetes les axecará es nostre Director.

Vaja, Sr. Jimenez Moya! ¡aprofitau aquixa avinentesa de guanyar 500 pessetes, just anant a Ciutat i tornantne ab un sol dia! ¡Aqui se veurà qui es es mentider i es calumniador i es qui mereix que li escupin a sa cara!

II

En Lerroux que hu dona a ses cames

En Lerroux a la fi pogué tirar un discursot a Bilbao, a sa societat *El Sitio*, aont duen la balla es lliberals (canalejistes i moretistes i, per lo metex, monárquics). Aqueys el salvaren de s'afronta de no porer parlar a Bilbao, ¡es monárquics! I dius es discursot, entre moltes de cosotes que digué, acusá's socialistes de que no havien fet res de bo pe'sa classe obrera, iles defiá a provarlo qu'haguessen fet res.—¡Bona la va haver feta! S'hi presentá una *Comissió* de socialistes acceptant s'envit, defiantlo a discutir-ho a n-axò dins un aplec, aont comparati en ses millores que sa classe obrera deu a n-es socialistes ab ses que deu a n-es lerrouxistes. I ¿que dirieu que contestá En Lerroux? ¿Que acceptava? Ca! contestá que tenia feynes a Madrit i que no poria esser pus a Bilbao. Tengué por de mosques, i hu doná a ses cames. Per valenties d'aquestes En Lerroux en vol ab qui alena.

III

S'ase deya a n-es porc: ¡oreyut!

No deym qu'En Soriano siga ase ni En Lerroux *porc*. No, ni ets ases de quatre potes han fetes may'ses barbaridats qu'ha fetes En Soriano, ni's porcs... de quatre potons ses qu'ha fetes En Lerroux. Pero ara les passa a n-aqueys dos caporals de sa república axò qu'un diu a s'altre: ¡oreyut!. I un casi no sap qui des dos en du més d'oreyam. Es gros es d'En Soriano pe'

ses grans i moltissimes d'animalades qu'ha fetes ab sos seus dins València i ha dites ell dins ses Corts i escrites dalt es paperots republicans; pero, ben mirat, s'oreyam d'En Lerroux es molt més gros. N'ha fetes més de barbaridats i d'animalades ab sos seus a Barcelona ifora de Barcelona. Ell tengué pit per dir a n-es seus allò de: *Robau, calau foc, matau, alsau es vel a ses novicies i violaules!* Ell va tenir pit per dir que s'alegrava de tenir per dexebles ets autors de sa *setmana vergonyosa*, aquell diluvi de crims i atentats, aquell axam de criminals, lladres, malfactors, incendiaries i assassins.—Idò sí, ara en Soria diu ses mil llàstimes d'En Lerroux i des lerrouxistes, i aqueys les diuen d'ell. I lo pitjor es que en lo que's diuen uns d'ets altres, tenen raó que les vessa per demunt ses espal-les.—¡Quina tropa, Senyor!

IV

Es Fandango de Portugal

Ja hu es ja ben gros es qu'ha armat sa república a n-aquixa pobre nació. Fa riayes s'Obrer Balear que's llamenta dissapte passat de que's «reaccionaris de diferents nacions» escammen males noves sobre sa república de Portugal, i diu que tot es mal que li volen i calúnnies. De lo metex se quexen es mals estudiants i ses dones sospitoses.

Aqueys «reaccionaris» son tots es periódics no-republicans d'Europa. De manera qu'es tothom, fora's republicans reconagrats, sectaris, que s'estimen més es partit que sa veritat.

Idò sabeu que s'hi comensa a posar de malament Portugal des que hi comanda sa faramalla republicana! S'altre dia es republicans més cap-esfrolrats i estrúmbols, que son es qui duen la balla, assaltaren ses redaccions d'alguns periòdics monárquics de Lisboa pe'sa poderosissima raó de que's permetien no pensar gayre bé de sa flamant república, i porque un Ministre s'atansá a censurar tal assalt, tal crim, aquella canalla republicana va venir a dir a n-es Ministre que estigués alerta que no fessen d'ell lo que feran del rey Manuel. ¡Si hu serán aqueys ben partidaris de sa llibertat a lo lerrouxista, axò es, tota per ells, i gens p'és qui no pensin com ells!—Després de axò es venguda sa vaga des carrilayres; tota sa gent emprada a n-es ferro-carrils se son declarats en vaga, demandant que les pujin es jornal i les rebaxin sa feyna. ¡No tenen mal gust!—A un poble, a Elvas, es soldats s'uniren a n-es vaguistes demandant també més paga. ¡Endevant!—Després se dexondiren es dependents de comers declarantse en vaga contra sa ley des descans setmanal, que s'acabava de posar, i es Govern no ha tengut altre remey que retirarla. Llavó vengué se vaga d'els obrers des Gas, que feren destrossa a ses canonades d'aqueix fluit.—Sa prensa radical ataca's Govern republicà, acusantlo de massa flux, segurament porque encara no ha fetes cremar totes sos esglésies i no ha penjats tots es capellans i desterrats tots es que van a missa.—Corre sa veu que's republicans portuguesos qu'en-

cara no son arribats a cap tayada, tenen s'idea d'assaltar ses cases particulars, porque diuen que ja están cansats de fer badays i de dejunar sense esser corema.—Havent pujats es jornals sense aumentar ni millorar sa producció ni's mercats, una pertida de Companyies están a punt de fer uy.—Se temen greus conflictes porque son molts es trabayadors sensa feyna, no porque no'n vulguen fer, sino porque no hi ha qui los ne doni.—Persones vengudes ha poc de Portugal diuen qu'allá no's respecten propiedats ni personnes i que dins es corters se mouen sovint renous porque volen més bona teca, i s'indisciplina aumenta horrorosament.—També aumenta sa propaganda a favor de sa monarquia, sobre tot entre ses señores.—*Le Gaulois*, diari de Paris, publicà dies passats una carta des seu corresponsal de Lisboa, que fuma en pipa, dient que's Govern republicà ha publicada una lley contra sa llibertat de sa Prensa, molt més estreta que sa d'En Franco, que's republicans calificaven de tirànica i deyen que no era aguantadora; ha posada una lley que castiga es publicar noticies contràries a n-es Govern, que mana treure de Portugal tot estranger que public res demunt periò-

dics estrangers contra's Govern.—¿Que dirien es republicans si cap Govern monárquic fés res d'axò?—Un des caporals dd sa república, En Machado dos Santos ab un estol d'altres descontents fan la guerra a n-es Govern porque no's ha donat lo qu'ells volien.—Tot está ple d'espies i de llepes que porten novel-les a n-es que comanden; tothom conspira, negú está segur; un no's fia de s'altre; s'esperen d'un moment a altre coses grosses.—Axò es sa felicitat i sa gau-bansa que ha duta sa república a Portugal...—¿E-hu veys com sa república es un... remey que cura tots es mals? Si no hu creys, anauho a demanar a n-es portuguesos, a n-es francesos, a n-es del Brasil, a n-es de Méjic, a n-es le Bones Ayres, a casi toutes nacions aont e-hi ha república, aont tot sonvagues, alsaments, rebumboris, estir: muxells i demes xirimindangues. E que ses sancs e-hi van calentes. S república hu du a n-axò, i moltesaltres coses pitjors.

Es allò q' deya un liberal, molt efectat de rure-se des sant i de ses completes: *es revolucions només tenen una cosa olenta: es trecent anys primers.* Fis passats trecents anys el dimoni e-hi para taverna.

Quatre estocades a l'Ad sum

fetes, ab-e q'nes coses ha demostrat may esser cap vidor. Parlav com-e persona i no com emuya-fil.

II

I Ad sum ¿qui es?

Tant de emanar ¿qui es En Revenjoli, i vos ezara no mos heu dit qui sou? Ses vostres regentes no serien tan estranges si os firmasseu ab so vostre nom propi ho ab un nom suposat, tant dali-brou en *Ad sum*? Vaja, idò, ¿qui sou vos? ¿li masonot capbuyt? ¿Un que, per matars, se tirà demunt sa via d'un tren correr? ¿Un que es casi *Llicenciat* no sé en q'nes *Ciencies o Lletres*, que va obrir ua escola o col·legi, i l'hagué de tancar er falta de dexebles i per que ses ratesjo hi correguessen pus? ¿Un que devés Burdeus i altres endrets de France v'fondre lo que tenia? Sobre tot, ja mos hdireu, jo escriptoretxo estantis! qui su, si voleu que hu sapiguem! En quant n-En Revenjoli, vos direm lo que ja diuerem a n-es vostre compare Ozones, es fogisser, que derrera En Revenjole-hi ha un homo de carn i os que respn de tot lo que En Revenjoli diu, queio recula ni ha reculat may per cap repòlic ni per cap altra classe d'inimicis i que'l tendreu ben bo de trobar sepre que'l cerqueu.... per trobarlo.

III

Vos cou eh?

Abans de seguir sa refutació de s'articularro de dia 31 de desembre, hem de dir dos mots d'un altre que's repartí a Sóller dia 24 de desembre com-e tercera fuya de *El Ideal*, que no la mos hi enclogueren com enviarem a comprar es paperot, i per axò no'n sabérem res, fins que la setmana passada un bon amic de Sóller la mos enviá quant teníem casi llest de tot es periòdic. Axò i no altra cosa es estat es motiu de no parlarne fins avuy. Li rebatre'm lo més curt possible s'enfilay de ximplexes i mènes que amolla a la descosida.

I

¡Proves, homo!

Diu N'Ad sum qu'En Revenjoli es un *calumniador*, un *ignorant*, un *farsant*, un *vividor*; pero se'n guarda com de caure de donar cap prova de que sia res d'axò. Senyoret, no basta afirmar; es precis presentar proves de lo que deys, si voleu que vos creguen. Citaus quines *mentides* ha dites En Revenjoli, quines *calumnies* ha posades, quines *farses* ha

Se ve que vos hi es caygut ben avall que andenàsssem En Ferrer i Guardia capitá i lladres, incendiaries i assassins; i eys, faltant a sa veritat, que li donam al títol just porque «anava contra's clericals». Mentiu, senyoret. Diguéra i deym qu'En Ferrer era capitá e lladres, incendiaries i assassins, sizillament porque consta p'és seus mètos escrits que sa Policia li trobá a-es Mas *Germinal*, qu'ell demava 30 homos per anar a matar sa Família Reyal i tots es Ministres; que volia matar tots es militars i tots es capellans i ares i tots es capitalistes; que hu

volia destruir tot; perque predicava que cuantra s'Autoritat i l'Església ses armes havien d'esser *ses bombes o es verf*; perque, com consta per un sens fi de testimonis de vista, republicans la major part, ell va esser es capitá de sa *setmana tràgica*, es qui va moure, es qui organisa, es qui dirigi aquella revolució infame, aquells estols de criminals, lladres, incendiariis i assassins, qu'horrorisaren el mon i deshonraren Barcelona i l'Espanya. Perque va esser tot axò, es Consej de Guerra el condemnà a mort; com-e cap i capitá d'aquella revolució el fusellaren, no perque «anás contra's clericals»; per axò li deym i l'anomenam *capità de lladres, incendiariis i assassins*, perque hu era.

IV

Rays de mentides

¿Que es axò que deys, gran embuyista, que «l'Església» «instigava», escitava la gent a «matar es jueus», i a «treure defora ets heretges» «per apoderarse des seus bens?» Es fals i mentida que l'Església haja fet may res d'axò, i si no, ci-tau pessa. ¿Quant ni aont ha fet l'Església res d'axò?

¿Que durant sa *setmana tràgica* no «assaltaren cases de comerç ni bancs»? En canvi «assaltaren» convents, esglésies i escoles i hospicis de pobres, just perque eren cosa de monjes. De manera que, segons sa vostra moral, jo escriptoretxo esveuvat! lo lletx es «assaltar» convents i esglésies, es... una bona obra. ¡Vaja quina moral més pròpia p'es bandolers de Serra-Morena! —El deys que's de sa *setmana tràgica* «no robaren ni mataren?» Idò que ferent? —Per ont varen prendre's diners i valors i ses robes i molts de mobles que hi havia dins es convents? —Vol dir ara tendreu sa poca alatxa de dir que's revolucionaris no hu feren tot sauvatje, no s'embuxacaren tot lo que pogueren aferrar? —¿Que «no mataren?» Idò ¿que ferent a n-es pobre Rector de Poble Nou? a n-es Germà Licarion, marista? a n-el P. Usó, franciscà? a n-aquelles dues monjes de la Divina Pastora? a n-aquells nins Ricart Civi de 5 anys, Jusep Perez de 12, Carolina Muñoz de 7? —Qui no hu sap que, si no'n mataren pus, no va esser perque no desparassen a ferir a molts de capellans i frares? —Axò altre que deys que's revolucionaris tractaven ab tot respecte ses monjes, només varen esser alguns; sa major part feyen tot lo contrari, les tractaven a lo animal, a lo sauvatje, com es llops i es tigres tracten ses seues víctimes.

V

¿Que volia fer En Ferrer ab s'Escola Modera?

¿Que vos embolicau jo esriguedoretxo! qu'En Ferrer cercava ab sa seuva *Escola Modera* «ilustrar» «es poble», i «formar obrers i brassos pe's agricultura del pais?» Es completament fals qu'En Ferrer volgués una tal cosa; es ell metex que vos desment. Dins sa carta que dia 13 de matx de 1905 esrigué a una de ses seues xixisbeyes, Na Leopoldina Bonnard, deya: «NO MOS INTERESSA FER BONS OBRERS, BONS EMPLEYATS, BONS COMERCANTS: VOLEM DESTRUIR SA SOCIEDAT FINS A N-ES FONAMENTS». Axò cercava En Ferrer, fer fer flamada a tot, *destruirho tot, arrasarho tot*. —Es segur que vos sortireu dient que es fals qu'En Ferrer esrigué tal carta i digués tals paraules. Es es vostro sistema: donar per fals tot lo que no vos convé.

VI

I ja no teniu altra hipoteca?

Per defensar En Ferrer i ja no teniu més que lo que'n va dir es seu defensor en es Consej de Guerra? —¿Que no sabeu qu'un defensor axi, no està obligat a pro-

var res de lo que diga? Es completament fals qu'atirassen negú d'anar a declarar p'En Ferrer. Els seus camrades no's van moure fins que's termini per anar a declarar hagué espirat, ni En Ferrer les demanà ni's seu defensor fins que ja no hi eren a temps, sens dupte per poter sortir després dient que no les havien deixats declarar, que no hi havien dexades presentar proves. —Per que esperaren a moure-se quant ja no hi eren a temps?

VII

¿No voleu brou? Idò set escudelles!

—Tants d'estuiforns perque deym a n'En Ferrer *capità de lladres, incendiariis i assassins?* Idò encara era més: de dolent i despotia que era, sa dona li hagué de fogir, i vá fer vida de porc ab dues bruxes, una tal Meunier i Na Bonnard ja citada, fins que s'aplegà ab Na Soledat Villafranca, qu'era tant sa seuva dona com jo som del gran Ture. I encara era més: allà ont ell posseïa milions de pessetes, tenia abandonades dues fives seues ab infants, qu'havien de guanyar la vida ab so trist jornal, i una d'elles tenia els infants a l'hospital. De manera qu'era un porc pe'sa mala vida que feya ab aqueilles bruxes, i llavò un tigre sense cor que, manejant es diners a palades, tenia ses fives dins sa miseria i es nets a l'hospital. —No es ver qu'un monstruo d'iniquitat axí, es ben digne de que'l defensin es republicans? —Axí son es sants des republicanisme!

VIII

Fou l'Església qu'abolí de rel s'esclavitut.

Sí, Sr. *Ad sum*! molts de sigles abans de néixer En Castelar, l'Església ja havia abolida s'esclavitut, i l'abolí a las sortes, sense trastorns ni violències, sense fer cap mal ters a negú. Si ab so trobar ses Amèriques e-hi hagué males ànimés que hi traginaren esclaus negres d'Africa, va esser contra ses lleys de l'Església, i es Papes prou que declararen escomunicats es qui's dedicasnen a n-axò, tots es qui s'atrevissen a fer negú esclau. —¿Que En Castelar va abolir s'esclavitut a Cuba i Puerto-Rico? En Castelar va fer en l'orde civil lo que l'Església havia decretat en s'orde canònic i espiritual ja feya sigles. S'obra d'En Castelar no seria estada possible sense s'obra civilisadora de l'Església, que fou sa primera qu'ensenya la llibertat humana i sa germandat i s'igualtat de tots ets homos. —No hu sabieu, o republicans, si no fos per l'Església, que s'homo es lliure, que tots ets homos son germans i iguals devant Deu! Es l'Església que hu ha ensenyat a n-el mon!

IX

¿Que son ses escoles layques?

—Vol dir preteniu, Sr. *Ad sum*, que no sé que son aquelles escoles? Son escoles del dimoni, aont ets atlots se crien sense politixó, sense conciència, sense temor de Deu, sensa's fre de sa temor de Deu, sensa sa norma de vida de sa ley de Deu; i i, es natural, en surten fets uns animalets, que lo que saben millor, es donar reyna solta a totes ses passions des seu cor sensa fre; i, com Deu i ses coeses de Deu les condamnen es dexarse dur d'aquelles passions d'ignominia, s'alsen contra Deu, bramer contra Deu i no s'aturen de pernetjar contra ses coeses santes. Si, Sr. *Ad sum*, ets atlots de ses escoles layques sabrán tal volta molta de geografia, molt de matemàtiques, de física, de química; pero ignoren lo principal: Deu, lo que deuen a Deu, a si metexos i a n-el proisme; no tenen cap ley ni regla de vida més que sa seuva pròpia raó, la major part de vegades esclava de ses seues passions. —Sa raó humana, abandonada a si metexal, quins desbarats, quines atrocidades no ha donades per bones, quant ha convengut a ses passions des cor? No,

Sr. *Ad sum*, no basta sa raó humana sensa Deu per esser persones decents. Aquí està sa gran equivocació, s'absurt de ses escoles layques, que volen criari ets atlots sensa Deu, sensa ley de Deu, sensa temor ni fre de Deu. —El deys que jo no coneix ses *escoles layques*? —Vaja si les coneix! més qu's mal temps! —i no per cosa bona!

X

¿Voleu no dir bestieses, Sr. *Ad sum*?

Vaja, sou el reverent dimoni. —Vol dir heu afiat que «es progrés» consistex en posar gent novella a n-el mon, en «procrear»? Il tot per dir que l'Església es «inimiga des progrés» perque capellans monjes i frares no tenen frys carnals! —Mirau qu'aqueix odi satànic a l'Església vos ne fa dir de bestieses i d'animalades! —I ¿d'ont vos heu tret que l'Església son just es capellans, es frares i ses monjes? —O no sabeu que es sa congregació de tots es feels cristians? Si, es feels seglars son tant l'Església com es Clero; es Clero es p'es feels seglars; sensa aqueys, es Clero no tendria raó d'esser. —Mirau que té bemols axò qu'heu afiat que's «progrés» consistex en «procrea! —De manera qu'un xore no porrà donar cap passa en matèria de «progrés»! —De manera que's pobles més «progressius», serán es pobles mahometans i ets altres bàrbars i sauatges, que practiquen sa *poligamia*, axò es, que ets homos poren tenir totes ses dones que vulguen! —Sa *poligamia*, que tots es pobles civilisats han desterrada, ara vos, Sr. *Ad sum*, la mos voleu plantar com-e derrera paraula des «progrés»... republica! —Axí resulta que casi tots ets animals serán més «progressius» que s'homo perque casi tots crien més. —Quins «progressius» no serán ses conies, ses truites, i sobre tot es pòys i ses pusses i es virons! —I no'n parlem des microbis, aquells animalons tan petengos, que no'ss veuen a simple vista, i que «procreen» a milenars! —O quins «progressistes» més grossos! —Aqueys son sa gran gent des «progrés»! —Com ells sou, Sr. *Ad sum*, vos i tots es que pensen com vos! —Ah poc-cervells! —Ah torra-pipes! —Ah... malanats! —Que Deu se'n apia-dí! —Amén!!!

XI

¡Cap com aquesta!

—Ell ara mos resulta que N'*Ad sum* pretén tenir tanta de «intuició», o sia, esperit de profecia, com Abraham, Isaac, Jacob, Moisés, Josué, Elies, Eliseu, Daniel, Jeremies! —¿que no sabeu per que? Ell metex mos ho conta molt formal: perque es seu «esperit está en comunicació ab s'Esperit Infinit, que li dona's seu criteri i es seu modo de pensar», però no per ferne's mal us que'n fa, sino s'us que marca sa ley de Deu. —Idò sí, s'esperit de N'*Ad sum* mos diu ell qu'«está en comunicació directa» ab s'«Esperit Infinit». —Pohre Sr. *Ad sum*, ¿com vos posaren es carabassot devers Burdeus? —No vos ne mancava altra més qu'«esser espirituista! —I lo salat es que, fundantvos en que aquell «Esperit Infinit» vos pot dar «s'intuició», sa gràcia de profecia, dedui que es cert que la vos ha dada, i que's no donarlavos seria «sa negació dels progrés, sa negació de sa vida». —De manera que, si vos no sou profeta, ni hi ha progrés ni vida a n-el mon. —Vaja, se-yor *Ad sum*, si no dexau aquells carre-rany, aviat vos haurán de dur a Sant Boy. —Es sa carrera que fan moltissims d'espíritistes.

XII

Pero ¿que son tantes barbaritats?

—O gran embuyista *Ad sum*! —¿aont ni quant l'Església ha fet lo que li perposau? —¿aont ni quant «ha anatematisat ets avenços moderns? —Veyam, citaume'n un d'«avenç modern» que l'Església l'haja condamnat! —¿que l'Església condamna

En Jordá Bruno? Conforme; pero no per cap punt de ciència que defensàs, sino pe'ses barbaritats que sostenia contra sa Ciència, negant sa personalitat de Deu, defensant es *panteisme*, axò es, que tot lo mon es Deu, que tots som Deu. —¿Que condamna coses d'En Campanella? Prou que si, pero no cap principi científic d'aquest, sino es desbarrats que sostenia contra el St. Evangelí i contra's sentit comú. —I ¿que es axò que deys, Sr. *Ad sum*, que l'Església anà cuantra «Harvey, es descubridor de sa circulació de sa sanc»? Vol dir es qui «descubrí» aquela «circulació» no va esser s'espagnol Miquel Servet? Que Harvey perfeccionà i completà s'explicació de tal «circulació», no es duptós; pero qui va esser es primer qu'afinà aquella «circulació», va esser En Servet, Sr. *Ad sum* si no vos sap greu. I digau que va fer l'Església contra Harvey? Expliquemos una mica més, homo! —I ¿que es axò altre que vos metjeneu sobre Galileu, i que l'Església el perseguí? L'Església, senyoret, protegi i encoratjà En Galileu; pero 'l capturà quant, sortint des terreny de sa ciència, s'aficà a voler interpretar la Sagrada Escriptura, lo qual no era alou seu. Lo que hi ha, que l'Església el tractà sempre ab molt de respecte i consideracions, i En Galileu la tengué sempre per bona Mare, i practicava com-e bon cristià, no com qualcú de Sóller, que, com sap molt bé el Sr. *Ad sum*, no s'acosta per res may a l'església, com si fos un moraco. —I ¿que deys, Sr. *Ad sum*, que i l'Església «encadenà En Cristòfol Colom», es descubridor d'Amèrica? —Aont i quant l'Església feu una tal cosa? Es completament fals que l'Església fés res d'axò! —Si's protectors més grossos més grossos i que no l'abandonaren may, varen esser el P. Marchena i altres esglésiàstics! —¿Vos cou (¿no es ver?) que vos digués que's republicans, en sa campanya que féreu sobre sa guerra de Melilla, feyeu sa causa de France contra Espanya? Idò, si vos cou, bufauhi. E-hu diguèrem i hu repetim: aquella campanya vostra, tot lo que féreu i feys contra s'accio d'Espanya a n-el Marroc, es tota contra Espanya i tota a favor de France! —Si, Sr. *Ad sum*, moltissims de republicans son uns traydors a la Pàtria, uns venuts a France; i es qui no hu son, son instruments inconscients d'aquellos traydors, d'aquells venuts! —En quant a lo que deys que l'Església «vol es monopolis de s'Ensayans, cobrant naturalment», es completament fals; i si no, digau quant ni aont l'Església ha dit res d'axò. —Vaja, homo! —capicalo aquesta vegada a n-En Revenjoli! —¿Que l'Església «cobra coranta dos milions» cada any, deys vos? Es mentida. Es ver que a n-es presupostos figuren es coranta dos milions; però llavò hi ha es desconts ferets, que suposen uns NOU MILIONS! De manera que l'Església només vé a «cobrar» uns TRENTA TRES MILIONS, que no son ni d'un bon tros els interessos que produien i produxeixen es bens que s'Estat va prendre a l'Església. Si s'Estat no hagués presos aquells bens, res hauria de donar a l'Església. —Estam, Sr. *Ad sum*?

Sobre tot, ja bastarà d'*Ad sum* per avuy. Dissapte qui vé, si Deu ho vol i som vius, seguirem s'altre cap de fil, sa refutació des seu articlot de 31 de desembre; i, en haverhi lloc, rebarem s'altre articlot que etzibá dissapte passat, que no contestam avuy perque tampoc no pertoca omplir tota LA AURORA de coses de N'*Ad sum*.

Perdonau

Ell ara no mos hi cap sa refutació d'una partida d'altres barbaritats de *El Ideal, Obrero Balear i in-Justiceia*. Les haurem de deixar per dissapte qui vé si Deu ho vol i som vius. —¿Que consti que no los rebatem avuy per falta absoluta d'espai.

DE TOTES ERBES

Secció local

En nom de Deu qu'ha arribat a pioire a voler dins es terme de Manacor.

Dilluns en va fer de brou per llarc, gràciss a Deu.

Ab tot i axò, ets auballons encara no han esclatat, si bé no los manca gayre.

Es sembrats se son alegrats ferm, i es pagesos van ben xaravel'los.

Sa festa de St. Antoni va anar ben animada. Sempre es festa grossa p'es poble, i més e-hu es estada enguany pe'sa saó que hi ha.

Es Sebastians també anaren en rauje dia 20, que feyen festa.

Aviat publicarem articlets sobre fames químiques i aquexes figueres de moro qu'ara s'introduxen sense espines.

Que mos dispensin es suscriptoris de Palma si LA AURORA de dissapte passat no els es arribada fins avuy. Va esser una mala intel·ligència feresta, que, si Deu ho vol, no mos tornarà succeir.

Miquetes d'història manacorina

[Fora beyes!]

Es nostros antepassats, segurament mes bé per especulació que per llepolia, duyen una grossa curolla i posaven tot es seu esment ab so replegar sa mel possible; i, per conseguirho, criaven beyes per llarc.

S'indústria de sa mel i sa cera treuria molt per aquells que l'exercien; però era massa grevosa p'es qui no hi tenien mesclats directament es seus interessos. S'olvidava aquella suprema sentència: "Lo que no vols per tu, no hu vulguis per ningú", i es perjudicats quedaven derrera es que rebien es beneficis.

Quant ses cases des poble eren encara petites i no s'empenyien unes ab ses altres, es corrals porten eser grans, i en casi tots se destinava una part a *bancs de beyes* (1), que molestaven sovint es veynats qui no'n tenien.

Aquell numerosíssim bestiariet, sense que ningú pogués dirigirlo ab guarda ni ferli respectar ses partitions, sempre anava de ses seues, s'escampava per tot, prenia per allá ont tenia es cap girat i arribava a fer molta de tala. Quant d'estiu acabava sa temporada de ses flors, ses beyes tenien que viure de fruytes; i es reyms, figues, prunes i demés que menjaven i tudaven, sense respectar sa parra de sa senyora, ses pruneress des nins, ni sa figuera de sa madona, —duyen greus disgusts i renous i sèries reclamacions.

Com després de la cria, bax d'una sola teulada (2) no cabia tanta gent, sa renovellada bax de sa direcció d'una mestressa ben experimentada, una reyna jova, sortien fent axam de d'allà per formar famílies noves. Aquelles emigrants aperduades volaven per assi i per allá cercant auberc i feyna, fins que's penjaven aont-se-vuya, arremolinades i apilotades, oferint un alt exemple de germandat i disciplina. Es codiciosos bereyolers (3) esperaven impacients s'arribada d'aquelles colònies, a fi d'aprofitar es seus servicis; i allà discutien d'ont era sortit s'ixam, si's trobava a tantes o a quantes passes des *banc o caera*, per aclarir de qui havia d'esser; i axò duya moltes de questions i fins bregues devegades.

Mil causes porem interrompre sa tranquila tasca d'aquella gent menuda, ses beyes de s'ixam; i sempre que's veuen destorbades o se consideren ferides... en sos seus drets, ja se tre-

ven s'armeta, es terrible fibló, i el claven a n'es primer que troben, i el deixen inflat de mala manera. En arribar sa coita, ses beyes prenen unes rabiades ferestes; es *gordadors*, (4) antes d'obrir ses caeres llevant es fonells, temen sa defensa d'aquella gent menuda tan maleyta; i, per decantarses, los donen sum de buyna seca. Aquella fumassa dexa ses beyes com entabanaades, i axí les poren prendre ses bresques sense picades, deixant-les es bons bereyolers abastament per elles porer menjar tot se'l any; però elles no's hi conformen, i tot d'una que's espassa s'entabanament, se posen fora corda, furioses de tot, movent una bronidissa ben alta de punt, i envisten la gent a picades. A n-aquell temps que n'hi havia tantes dins la vila, formaven com un nigul, i s'afuaven a tota sa gent descuidada que trobaven, i feyen matx. Tant de beyum dins la vila no poria esser; era un verdader perill pe'sa salut i sa seguretat pública. Per axò s'Autoritat e-hi hagué de donar providència. Veyau lo que diu es *Llibre de determinacions* d'aquell temps:

26 juliol, 1605

—Fonc proposat per los Jurats dient: honorables senyors, nosaltres tenim gran instancia que molts particulars tenen grans sumes de belles dins la present vila, de que entenem que ns en pot veni algun dany per qu'nt sabem que en algunes parts del terme aurien mortes algunes besties; i tenintles dins la vila, correm perill que nos fassen algún dany, axí a personnes com fan a besties, i també fan gran dany per el vinyet perque mengen molts de reyms. Per so voldriem que Vses. Mes. posseen algun ben a n-ells qui les tenen dins la vila, que dins algun temps las treguen axí qui'n té poças com qui'n té moltes... I, haguts diversos parlaments i colloquis, fonc determinat per tal lo Consell, ningú discrepant, que lo mostesaf (5) fasce fer crida en continent que, dins quinze dies apres de la crida, que quis vulla qui tingue bellas dins de la present vila, tregue aquellas, pena de 2 sous per case (caera) pagadors per el qui no las aurà tretes; i axí mateix lo batle fasce la mateixa crida que ningú no tingue 'belles mitge llegua allrededor de la present vila, pena dels dits 2 sous per cada case de bellas, pagadors per a nells qui las hi tindran, i dins dit temps los qui n'hi tindran les treguen; los quals bans, ço es, 2 sous per cada case de bellas lo dit mostesaf i batle ho executen rigurosament. —Llibre. deterons.

La Pastoreta

Gentil era la nina,
guardada ab gran esment,
com una perla fina
guarnida d'or y argent.

Com una perla blanca,
rosseta com fil d'or,
ponceña d'alta branca
&dahont seria flor?

Mes jay! que ben en terra
la pobra ja hi está,
des que parti a la guerra
son pare, y no torná.

Una madastra dura
li fa guardar anyells:
la jove los pastura,
suau, tendra com ells.

Enfora de la vila
los ha de pasturar;
y mentres fila, fila,
s'algebra de cantar.

Dematinet ja canta!
quant surt alegre'l sol:
sa veu que'l bosch encanta,
fa enveja al rossinyol.

(1) Aplec de caeres, posades a sostres, si n'hi ha més de set o vuit.

(2) En *bancs de beyes* les tapen ab teules per que no's banyin.

(3) Ets afectats de tenir beyes i que hu præsen com-e per ofici.

(4) Es qui van a treurelos ses bresques guarides de miel.

(5) Magistrat que's cuidava de la policia de ses poblacions. N'hi havia un de general de la Ciutat i part forana.

Bé prou que la sentia
el comte jovencell,
que'n gran melancolia
no dorm dins el castell.

—¿Quina conço novella
m'encanta aquest matí?
—Es d'una pastorella
qui passa per aquí.

—Anau, donchs, a pregaria
que puji, i cantarà.
No bé'l comte així parla,
un patge s'en hi va.

—Pastora, pastoreta,
vendries al Castell?
—Qué hi faré jo, mal neta,
vestida de burell?

—Pastora, poch importa
si dus burell ó no.
al comte l'aconhorta
ta veu i ta cansçó.

Ella entra empagahida,
no sab ahont mirar...
Bé'l comte la convida,
no gosa ella cantar.

—Pastora, si volies
cantar ara per mi,
aquest anell tendries,
aquest anell d'or fi.

—Senyor, ¿equina fretura
me fan vostres anells?...
Deixaume a la pastura
tornar ab los anyells.

—Si'm cantes, pastoreta,
jo 't donaré un vestit.
—Ja'm basta a mi pobreta
aquest que duch sarxit.

—Donchs canta, per ma vida,
que res te donaré.
—Senyor, ja m'heu sentida,
y així ja cantaré.

Cantá: fins l'escoltaven
els cassadors i cans,
i pe'l balcó's posaven
calàndries y pinsans.

—Com no l'escoltaría
el comte malaltis?
Ja greu melancolia
fugi com per ensis.

A la cançó primera,
ell li tirá una flor:
quant fonc a la tercera,
ja li donava'l cor.

—Pastora, pastoreta,
això ja ho admetrás:
jo 't donaré ma dreta,
comtessa tu serás!

MIQUEL COSTA I LLOBERA, PRE.

N'Alomar socialista

Dia 18 d'el més prop passat, n'Alomar va donar a Barcelona una conferència sobre «Catalanisme socialista».

El gran Biel ha tengut una gran pensada, al menys així heu vol donar a entendre ab paraules altisonants. Se tracta —diu— «de fer parlar es socialisme en català, o de traduir a n'es català es socialisme qui es la Biblia moral.»

N'Alomar, iletgit sa prensa socialista catalana i sobre tot «El Obrero Balear» s'haurá compatit d'es martiri qu'ets socialistes fan sofrir a sa llengua de Cervantes, i haurá pensat que millor seria que ja que diuen tant de desbarats los diguésen en català i així no afegirien es torment d'una llengua digna de més bon tracte, a n'es torment d'es bon sentit moral i social?

Pero no, suposar qu'aquesta idea sensata haja pogut naixer dins es cervell desgavellat d'un Bieló, seria desconixer es seu afany per dir coses

desbaratades, única manera qu'ell té d'esser original.

«Es socialisme es sa Biblia moral,» per això hi ha que traduirlo a n'es català.

¿Qu'entendrà per moral? Si ell troba moral es socialisme serà perque troba que sa moralitat consisteix en trabucar demunt tots es manaments de sa Lley de Deu, la qual es es còdic fonamental de sa justicia i de sa moralitat humanes.

Sa lley d'es socialisme s'enclou tota en dos preceptes: odi a Deu i odi social de classes.

Excusat es es dir qu'es-socialisme nega es tres primers manaments que pertanyen a s'honra de Deu; pero també nega o contra fa ets altres qui pertanyen a n'es profit d'es nostre germà proisme.

Segons es socialisme no vé a lloc lo d'honorar a n'es pares i mares, perque ningú porà sobre qui es son pare ni qui es sa mare. Tots, nins i nines, així com naixerán serán duits a una gran inclusa, aont serán mesclats, a fi de que ningú coneigui es seus propis fills, i conseguir d'aquest modo que tots se criin per un igual. Tots han d'esser prenats dins un mateix motlo, flns i tot ses mares no porán alletar sempre un mateix infant, sia seu o no heu sia. A s' hora fixada per donarlos aliment, ses mares hi anirán i cada una donarà de mamar a n'es qui li toqui en sort, sense porer triar.

¿Vos agrada aquest capitol de sa Biblia socialista? Ja trobau moral? idó aquesta es sa moral qu'el gran Biel vol traduir a n'es català.

I que això es verdaderament doctrina socialista, expresada ab mes 6 menys franquesa, consta d'es programa anomenat de Gotha que diu: «sa educació d'es pobles serà sa mateixa per tots i la donarà s'Estat», i el *papa* socialista, Bebel, diu: «es nins de s'Estat socialista rebràn, d'aquest, vestit, menjar i habitació; sa mare, una vegada qu'els haja donats a llum, ja no tindrà res mes que fer ab elló» (Bebel y el seu Estat d'es pervenir, pag. 120). No obstant, es mateix Bebel, a n'es seu llibre «Sa dona», p. 322, té por d'haver fet llarc i diu «Conserver es nin a n'es pits de sa mare, quant sia possible i se cregui neccari, es cosa que cau de son pes...»

Lo que cau d'es seu pes emperò es que si es socialisme vol en realitat s'igualdat per tots no té més remey que secar sa principal font de diferències socials, o sia sa desigualtat en s'educació i formació.

Per altra part es socialisme proclama sa substitució d'es matrimoni, per s'amor lliure. Dins es règim socialista, diu es metex Bebel, «sa dona es tan lliure com s'homo en s'elecció des seus amants. Galetja o dexta de galetjarho firma una aliança, sense tenir en compte més que sa seu inclinació. Aquesta aliança es un contracte privat sense intervenció de cap classe de funcionaris» (Sa dona, pag. 342) «Si entre ets esposos hi naix antipatia, desengany o desavències, llavà sa moral mana rompre es núu, que s'a fet antinatural i per lo metex inmoral.» (ibid.)

Idó bé; com es fonament de s'indisolubilitat d'es matrimoni es l's'obligació d'eduar es fills, se dedueix que sa doctrina de s'amor lliure exigeix llògicamente sa deslliuració d'es pares de s'obligació d'eduar es seus fills.

Ab so socialisme idó, fora més matrimoni, fora més família, fora més relacions entre pares i fills.

S'Estat socialista seria una regresió monstruosa de sa societat, desapareixeria tota individualitat, tota família, tota llar, tota propietat; s'Estat ho engoliria tot dins un absolutisme gregal; ses societats humanes vendrien a esser com un remat d'auveyes en que fins i tot sa noció de llibertad se perdria.

N'Alomar meteix diu que «s'obreres t'at avuy sotmés a n'es conductor (*meñeur*, lo qu'ell are pretén esser) i delega en el conductor tota voluntat i tot ideal; idó això no es més que un *avant-gout* de lo que seria s'Estat socialista.

PETITOV,